

Iskra

18

Podeljevanje nagrad za diplomske in magistrske naloge postaja v Iskri že tradicionalno: tokrat smo jih podelili že četrtič.

Tik pred 1. majem so v Zagrebu zaprli spomladanski mednarodni velesejem. Na Iskrini stojnici je bilo največ zanimanja za televizijsko satelitsko anteno.

Nagrajevati znanje

Prenašanje znanja v Iskro, povezovanje in seznanjanje strokovnjakov z Iskro in njejnimi konkretnimi nalogami, vsekakor pa tudi spodbujanje Iskrašev za študij ob delu in za štípendiranje ter s tem izboljševanje kvalifikacijske strukture, so gotovo najpomembnejše poslanstvo Nagrad za diplomske in magistrske naloge, ki smo jih v Iskri tokrat podelili že četrtič, hkrati z zapisom s te slovesnosti pa objavljamo tudi že peti razpis.

V Iskri je zdaj že skoraj 4.700 doktorjev, magistrov in inženirjev. Vsekakor spodbudna številka, po sami kvalifikacijski strukturi pa so med posameznimi tovarnami in delovnimi organizacijami različne razlike: v Iskri imamo celovno organizacijo, to je Delta, v kateri ima kar 87% delavcev najmanj 5 stopnjo strokovne izobrazbe, to je raven tehnika, med nami pa je tudi takšna, v kateri je nad polovico zaposlenih brez vsakršne strokovne izobrazbe.

Iskra Delta izstopa tudi pri štípendiranju: ima kar 25-odstotni delež štípendistov glede na število zaposlenih, imamo pa spet tudi takšne, ki nimajo niti enega štípendista. In to pri 3.325 štípendistih, kolikor jih ima zdaj Iskra. Sarni lani je Iskra podelila 1.220 štípendij, letos pa jih razpisuje še več, in sicer 1800. Vse bolj spodbudno je tudi izobraževanje Iskrašev ob delu: trenutno se na različnih ravneh izobražuje kar 1830 Iskrinih delavk in delavcev.

Samo še tale številka: skoraj natanko tretjina Iskrašev ima najmanj srednjo izobrazbo. Nedvomno je to velikanski potencial, veliko bogastvo znanja, žal pa ga zaradi različnih razlogov ne znamo v celoti izkoristiti.

Lado Drobež

Spomladanski sejem v senci jesenskega velesejma

Manjši obisk kot minula leta je osnovna značilnost pravkar končanega mednarodnega spomladanskega sejma v Zagrebu. Med 1800 razstavljalci je samevala tudi lična Iskrina stojnica.

V dneh pred prvomajskimi prazniki so zaprli mednarodni zagrebški spomladanski velesejem. Zbral je 1600 domačih in 200 tujih razstavljalcev iz skupno 19 držav. V primerjavi z jesenskim, na katerem je na primer lani sodelovalo preko 70 držav, je bil ta torej precej manjši, saj je tudi manj pomemben za razstavljalce, žal pa je bil takšen tudi obisk.

Velesejemski upravi si že vrsto let prizadeva, da bi spomladanski velesejem postal seštevek specializiranih sejmov. Tako je bilo tudi letos, ko so si obiskovalci na 210.000 kvadratnih metrih lahko ogledali 9 sejmov domala vseh gospodarskih vej — od širokopotrošnih izdelkov pa do INOVE, to je predstavitev dosežkov izumiteljev in inovatorjev.

Iskra se je predstavila na tradicionalnem prostoru. Od širokopotrošnih izdelkov je predstavila že znani program — manjše gospodinjske aparate, štedilnike, sušilce, sesalce, celotno ponudbo televizorjev, večje zvočnike, mešalno mizo in verjetno še kaj. Seveda sta se predstavila tudi ERO in Zmaj. Telematika je dala poudarek na sistemu 2000, videli pa smo tudi najnovejši telefonski aparat in sekretarsko garnituro, dokajšnje

zanimanje med redkimi obiskovalci je bilo tudi za program Kibernetike in Avtomatike, največ pa se jih je ustavljalo pred satelitsko anteno in videorekorderjem, ki naj bi ga Iskra izdelovala v sodelovanju z ITT.

Že po tradiciji je bila Iskrina stojnica spet med najlepšimi, o samem obisku pa je pomočnik direktorja Tržnega področja Jugoslavija v Iskri Commerce Slavko Tatomir, tudi dolgoletni direktor Iskrinega predstavništva v Zagrebu, tole dejal: »Obisk zagrebškega velesejma je tokrat pač v sorazmerju s časom, v katerem živimo, v Iskri Commerce pa tudi vse bolj občutimo, da je prišla kupna moč prebivalcev že v kritično obdobje. Od samega velesejma tudi nismo veliko pričakovali, saj nam še naprej ostaja to, da mi poiščemo kupca za Iskrine izdelke in ne on nas. Bolj pa smo zadovoljni s posebnim seminarjem oz. predstavitvijo digitalne centralne sistema 2000, ki smo jo med sejmom organizirali tu v Zagrebu. Na prezentacijo je prišlo največ gostov iz PTT organizacij, rad pa bi še poudaril, da je našo stojnico obiskal tudi predsednik republike Hrvatske Ante Marković in se posebej zanimal za SI 2000.«

Lado Drobež

Iskra servis

Po požaru v zadarskem servisu

Iskrinim serviserjem je po požaru v servisu v Zadru že uspelo povrniti škodo strankam, trenutno so v začasnih prostorih, predvidoma že v začetku junija pa se bodo preselili v nove, preurejene prostore, ki jih je Iskra Servis kupila od Gorenja.

Po požaru, ki je konec januarja povsem uničil Iskrin servis v Zadru — nesreči je

botrovala igra otrok — se položaj postopoma normalizira. Največ dela je bilo

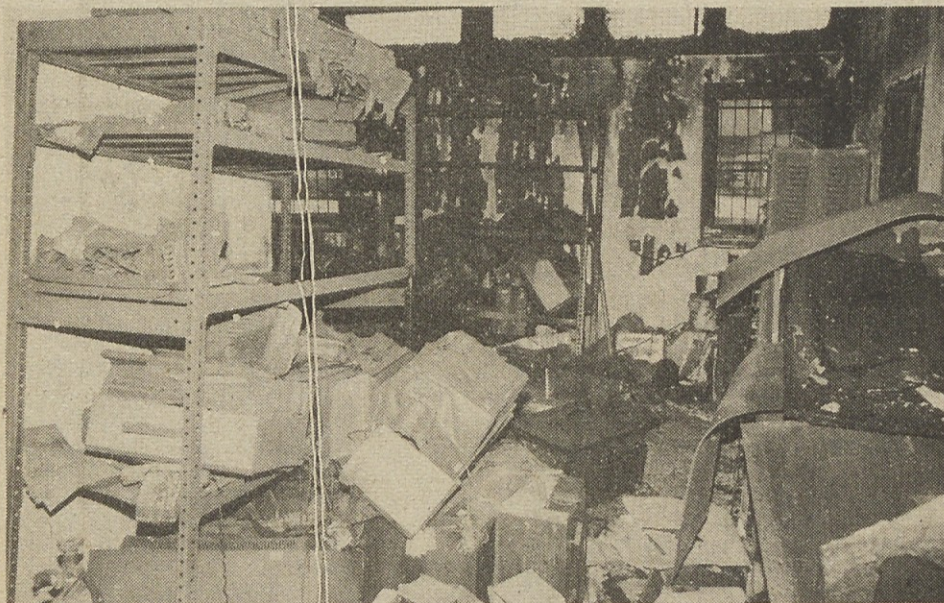
seveda z ugotavljanjem, ocenjevanjem in izplačevanjem škode strankam. Problem je bil še toliko hujši, ker je bil med požarom uničen večji del delovne dokumentacije, tako da so škodo ugotavljali predvsem na osnovi kopij delovnih nalogov. Oškodovanim lastnikom uničenih Iskrinih izdelkov je Iskra Servis povrnila približno 8 milijonov dinarjev.

Precej dela so imeli v teh dobrih treh mesecih tudi z izdvajanjem še uporabne opreme, drugih osnovnih sredstev in izdelkov, prav pred dnevi pa so uničeni servis tudi zastekli in ga tako zavarovali od zunaj. Urejen je tudi odškodninski zahtevek pri zavarovalnici Triglav, od Gorenja pa je DO Iskra Servis že odkupila prostore v Velebitski ulici. Ob tem je treba vsekakor poudariti, da je imelo Gorenje veliko razumevanja do Iskrinih serviserjev, saj bi lahko svojo nekdanjo trgovino prodal tudi drugemu, morda celo dražje kot nam.

Novi servisni prostori so skoraj dvakrat večji kot pogoreli in merijo 130 m². Zdaj jih preurejajo in opremljajo, izvajalec del pa obljublja, da se bodo lahko serviserji vanje preselili že v začetku junija. Prav zaradi večjih prostorov, bodo lahko zadarski Iskraši začeli servisirati tudi Iskrin profesionalni program; med njimi bodo telekomunikacije prve.

Novi Iskrin servis v Zadru je v neposrednem sosesstvu s servisom Gorenja.

LD

Takole je bilo v Iskrinem servisu v Zadru po januarskem požaru.

Nagrade za diplomske in magistrske naloge za leto 1986

Iskra je že četrtilič podelila nagrade za diplomske in magistrske naloge, ki uspešno razrešujejo problematiko s področja Iskrinega delovanja. Nagrade za leto 1986 je prejelo deset diplomantov, magistrstrov in doktor.

Iskra *Nagrade za diplomske in*

Na slovesnosti v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani je Iskra tokrat že četrtoč podelila nagrade za diplomske in magistrske naloge. Na razpis je prispelo 21 nalog. Komisija, ki jo vodi Nace Pavlin iz kranjske Kibernetike, je določila ocenjevalce, ki so naloge ocenili z vidika koristnosti za Iskro, nadalje možnosti praktične uporabe teh nalog, tam, kjer je seveda to smotrno, pa tudi zamenjave tujih materialov in opreme z domačimi. Pri svojem delu je komisija ovrednotila v prvi vrsti kakovost naloge na osnovi ocen in pisnih obrazložitvev ocenjevalcev, upoštevala pa je tudi stopnje in področja, s katerih so naloge.

Prijetne slovesnosti, ki postaja že kar tradicionalna, so se poleg nagrajencev udeležili tudi predsednik komisije Nace Pavlin, z ravni sestavljene organizacije pa Ivan Cvar, Miloš Kobe, Igor Gruden in Avguštin Ciuha.

Na predlog komisije je delavski svet celotne Iskre nagraдил naslednje naloge oz. njihove avtorje:

Igor Bahovec, diplomiral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo iz fizike z nalogo Meritev meje enorodnosti optičnega vlakna.

Delo predstavlja pomemben in koristen prispevek k izgradnji sistema za karakterizacijo enorodovnih optičnih vlaken. Ta sistem gradijo v Centru za elektrooptiko v sklopu razvoja optičnih vlaken za telekomunikacije. Naloga je zato pomemben in koristen gradnik v procesu razvoja komunikacij v Iskri.

Natančnost meritve in pripravljena oprema, ki je razvita v sklopu te naloge omogoča takojšnjo praktično uporabo, tj. redno meritev v razvoju enorodovnih opti-

čnih vlaken.

V svetu obstajajo maloštevilni proizvajalci kvalitetne opreme za karakterizacijo enorodovnih vlaken. Oprema, ki jo ponujajo, je izredno draga. Pripravljena meritvev je zato omogočila znaten prihranek deviznih sredstev in neodvisnost od tujih proizvajalcev.

Mentor: dr. Martin Čopič

Nalogo sta ocenila: Aleš Jereb in dr. Alenka Rožaj-Brvar

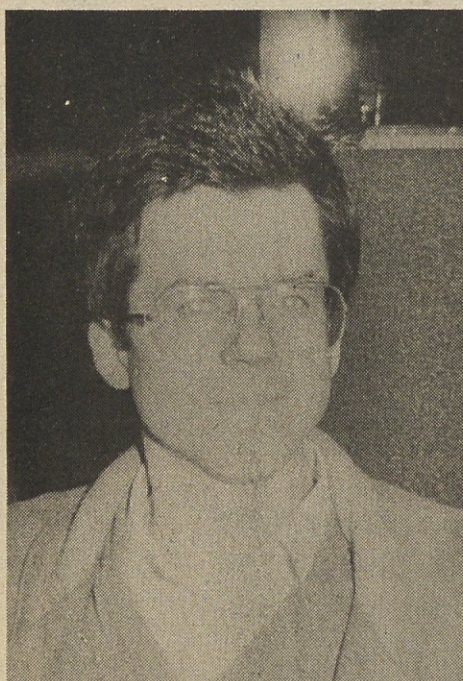
Avtor je zaposlen v Iskra CEO.

Vid Krušič, diplomiral na Fakulteti za strojništvo z nalogo Razvoj tehnološkega postopka za izdelavo kremplastega pola s preoblikovanjem.

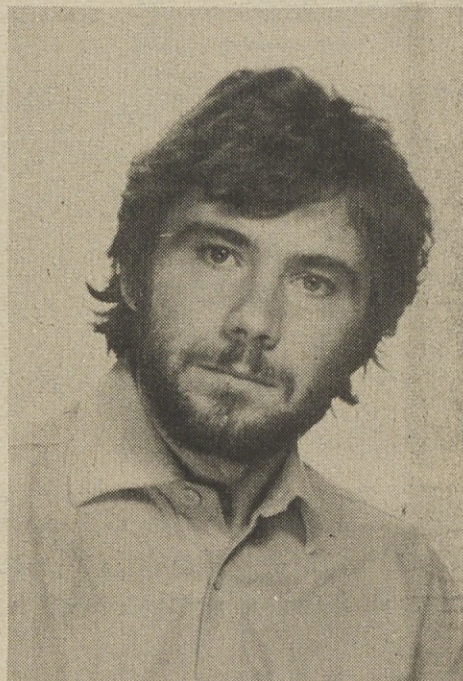

Igor Bahovec

V nalogi so razvite tehnološke rešitve ter njim ustrežajoča orodja in stroji za hladno preoblikovanje pločevin. Rezultate naloge so koristno uporabili v Iskri Avtoelektriki, v veliko korist, direktno ali primerjalno, pa so vsem, ki se v Iskri ukvarjajo s preoblikovanjem kovin. Posebno pridobitev in novost, ki zadeva tehnološko in orodno področje je vpeljava nove, pri nas še neuporabljene preoblikovalne metode s traktirski krivuljo preoblikovalne matrice, ki pri naša daljšo življenjsko dobo orodja ter zmanjšanje potrebne preoblikovalne sile. V Avtoelektriki so s tem prihranili stroške know-how in uvoženih orodij.

Vid Krušič

Matjaž Lukač

Tone Mohorič

magistrske naloge

Mentor: prof. dr. Franc Golcigranc
Nalogo sta ocenjevala: Štefanič Drago in Furlan Alojz.

Avtor je zaposlen v Iskri Avtoelektriki.

Dr. Matjaž Lukač, magistriral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo iz fizike z nalogo Nd — fosfatno stekleni laser z mehanskim preklopnikom kvalitete.

Delo vsebuje prvo uporabno teoretično analizo delovanja laserjev z mehanskim preklopnikom kvalitete resonatorjev in zato omogoča načrtovanje in optimizacijo novih laserjev te vrste. Kandidat je eksperimentalno ugotovil, da je Nd — fosfatno steklo ustrezna zamenjava za Nd — YAG kristal, katerega Iskra CEO trenutno vgrajuje v vse trdne laserje v proizvodnji. Pomembnost te ugotovitve je v znatno nižji ceni fosfatnega stekla v primerjavi z Nd — YAG kristalom. Poleg tega je avtor ugotovil, da je fosfatno steklo zaradi manjšega absorpcijskega preseka za določene aplikacije celo primernejši od YAG kristala, saj je z njim mogoče doseči večje izhodne moči laserjev. Center za elektrooptiko je tako prišel do izdelka, ki zmanjšuje strateško odvisnost od ameriških proizvajalcev Nd — YAG kristalov.

Numerični in analitični model pa je omogočil načrtovanje in uspešno predstavitve 5 Hz laserja na natečaju švedske vojske. Rezultati naloge se bodo uporabili pri pravkar začetem razvoju laserja z novim laserskim materialom: Er — fosfatno steklo z »eye safe« valovno dolžino. Naloga je prispevek k razvoju in proizvodnji Iskrinih optoelektronskih naprav, s kateri-

mi nastopamo na tujih tržiščih in zmanjšujemo uvozno odvisnost.

Mentor: doc. dr. Martin Čopič

Nalogo sta ocenjevala: mag. Boris Vedlin in mag. Jože Žakelj.

Avtor je zaposlen v Iskri — Center za elektrooptiko.

Tone Mohorič, magistriral na Ekonomski fakulteti z nalogo Gospodarjenje z devizami v razvitem svetu in pri nas.

Magistrsko delo ugotavlja, kakšen položaj je določala ekonomska politika v povojnem obdobju izvoznikom na konvertibilne trge. Avtor dokazuje, da tržni sistemi deviznega gospodarjenja, ki so jih zahodne države dokončno uveljavile po letu 1958, omogočajo razvitemu delu sveta konstantno povečevanje mednarodne trgovine. Nasprotno Jugoslavija vztraja vseh 40 let na sistemih devizne kontrole. Rezultati 8 paketov zakonodaje so poznani. Na primeru SOZDa Iskra avtor dokazuje izgubo dohodka in akumulacije kot rezultat ekonomske politike. V letih 82 — 85 je SOZD Iskra oškodovana za najmanj 117,2 milijona dolarjev.

Avtorjev prispevek je primer strokovne podlage, na kakršnih bi morali zgraditi stimulacijo za konvertibilni izvoz.

Mentor: dr. Ivan Ribnikar

Nalogo sta ocenjevala Gorazd Trček in dr. Mitja Tavčar.

Avtor je zaposlen v Iskri Avtomatika.

Andrej Navodnik, diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko z nalogo Enota programskih stikal PS — 8.

Naloga obravnava enoto programskih stikal in predstavlja dopolnitev programa inteligentnih enot prostoprogramiranega sistema Iskre IPK-21. V okviru naloge je avtor izdelal in preizkusil model enote. Prototip, preizkušen na krmilniku IPK 21, je pokazal odlične rezultate. V Avtomatiki predvidevajo, da bo v redni proizvodnji do konca 1986 leta. V enoti so v maksimalni možni meri uporabljeni domači materiali.

Mentor: prof. dr. Tomaž Slivnik

Nalogo sta ocenjevala Rozman Štefan in Robavs Branko

Avtor je zaposlen v Avtomatiki.

Aleš Rastko, diplomiral na VŠOD Kranj, z nalogo Uporaba teorije stohastičnih procesov pri analizi in projektiranju proizvodnje mikroelektronskih vezij.

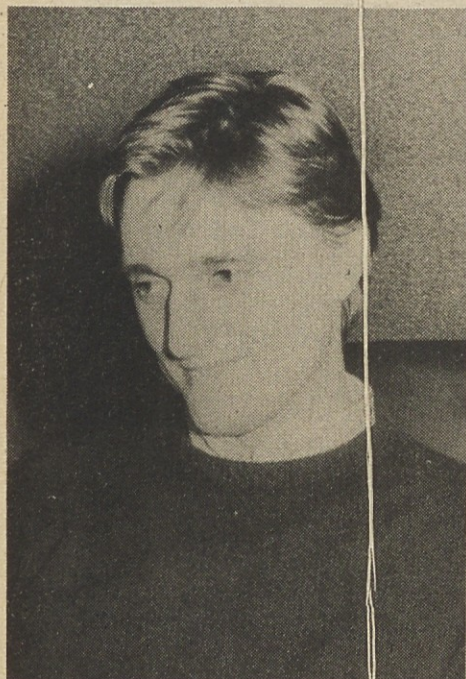
V nalogi je avtor izdelal model analize in projektiranja proizvodnje mikroelektronskih vezij. Rezultate naloge uspešno uvaja Iskra Mikroelektronika. Model je tudi sicer širše uporabljen in lahko prispeva k izgradnji informacijskega sistema in pri krmiljenju proizvodnega procesa. Naloga tudi obravnava način varčevanja z uvoženimi materiali in analizo izmeta. Naloga nudi tudi preverjeno programsko opremo, ki je sicer dobavljiva samo iz tujine.

Mentor: prof. dr. Alenka Hudoklin

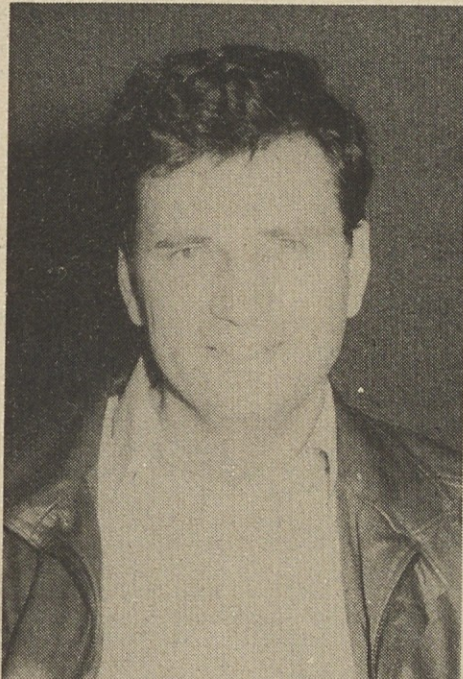
Nalogo sta ocenila Peter Stavanja in Emil Sekne.

Avtor je zaposlen v Mikroelektroniki.

Vinko Sever, magistriral na Fakulteti za elektrotehniko z nalogo Mikroracionalniško zajemljanje in obdelava merilnih

Andrej Navodnik

Aleš Rastko

Vinko Sever

Nagrade za diplomske in magistrske

podatkov ter krmljenje laboratorijskih merilnih instrumentov in naprav.

Naloga obravnava strokoven pristop k zasnovi, razvoju in končni realizaciji plamenskega emisijskega fotometra Flapho 40 in absorpcijskega spektrometra Spekol 30. Podana je razlaga fizikalnih zakonitosti kakor tudi matematični model instrumentov.

Tov. Vinko Sever dela na tej problematiki že več let. Po njegovi zaslugi je postal plamenski emisijski fotometer Flapho 40 tudi tržno zanimiv.

Problematika, nakazana v magistrski nalogi, je bila tudi realizirana in pomeni enega temeljnih kamnov v sodelovanju Iskre Merilna elektronika, Horjul, s firmo VEB CARL ZEISS JENA, DDR.

Z optimizacijo parametrov in z odstranjevanjem vpliva motenj na napravo je prispeval k temu, da je postala naprava kvalitetna (predvsem elektronski podsklop) in izvozno zanimiva.

Pri izdelavi elektronskih podsklopov emisijskega fotometra Flapho 40, ki jih izdeluje Iskra Merilne naprave Horjul, je upoštevana maksimalna zamenjava tujih materialov z domačimi.

Mentor: prof. dr. France Bremšak

Nalogo sta ocenila Alojz Roškar in Dalibor Baškovič

Avtor je zaposlen v Iskri Merilni elektroniki Horjul.

Alojz Suhadolnik, diplomiral na fakulteti za strojništvo z nalogo Prenosna funkcija optičnega vlakna.

Tov. Suhadolnik Alojz je v Iskri — CEO opravil praktični del diplomske naloge z

naslovom »Prenosna funkcija optičnega vlakna«. S to diplomsko nalogo je teoretično in praktično obdelal najzahtevnejšo meritev mnogorodovnih optičnih vlaken. V praktičnem delu je uspešno povezal računalnik z merilno opremo in izdelal obširno programsko opremo. Pri svojem delu je prišel do izvirnih rešitev, ki jih ocenjevalci še niso zasledili v svetovni literaturi. V nalogi je obdelana meritev pasovne širine in na osnovi rezultatov meritev so v CEO lahko občutno povečali kvaliteto optičnih vlaken.

Meritev pasovne širine je v obliki, ki jo je izdelal tov. Suhadolnik postala redna meritev v proizvodnji optičnih vlaken. Pričujoča diplomska naloga je izredno uspešno aplikativno delo in kot realiziran merilni sistem tudi tržno zanimiva.

Mentor: doc. dr. Janez Možina

Nalogo sta ocenila Janez Žagar in Andraž Legat.

Avtor je zaposlen na Fakulteti za strojništvo.

Alma Udovč, magistrirala na FNT — kemija iz kemijske tehnologije z nalogo Opredelitev načina stabilizacije poliamida 6 s ¹³C-NMR spektroskopijo.

Na domačem trgu se pojavlja odpadni polimerni granulati poliamida 6 tovarne Julon. Za Iskrine izdelke, od katerih se zahteva dolga življenjska doba, bi bil uporaben samo v primeru, da bi bil ustrezno stabiliziran. Delo predstavlja konkreten poskus uporabe domače surovine in obenem preciklaže odpadnega polimernega granulata, poliamida 6 za izdelke Iskre Kibernetike.

Stabilizacija omenjenega polimera je bila kvalitativno uspešno izvedena.

Rezultati naloge, ki so bili tudi uporabljeni v praksi, so izredno pomembni za razvoj področja domačih materialov.

Mentor: prof. dr. A. Šebenik

Nalogo sta ocenila Darja Uvodič in Matjaž Mazi.

Avtorica je zaposlena v Iskri Kibernetiki.

Ivan Zupan, diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko z nalogo Moden za prenos podatkov 2400 BIT/s.

Razvoj modemskih komunikacijskih naprav je izredno kompleksno delo, ki zahteva dobro poznavanje tako digitalne kot analogne tehnike. Z uvajanjem mikroprocesorske tehnologije na to področje se odpirajo možnosti za digitalno obdelavo signalov, kar je trenutno najbolj pravi pristop in se sklada tudi z najnovejšimi trendi. Zato je vsako poglobljeno delo v tej smeri koristno in zaželeno.

Glede na tekoče razvojne naloge in perspektive v Iskri — Elektrovezve so določeni segmenti naloge direktno uporabni (tabelarni koeficienti oz. programi za izračun le-teh, izvršene meritve, nekatere rešitve v strojni opremi.)

Pri pričujoči nalogi gre za razvoj naprave, kakršne na domačem tržišču ni in je zato bolj kot vrednost uvoženega materiala pomembno domače znanje, vloženo v izdelek.

Mentor: prof. dr. Savo Leonardis

Nalogo sta ocenila Boris Domanjko in Brane Orlić.

Avtor je zaposlen v Iskri Elektrovezve.

LD

Alojz Suhadolnik

Alma Udovč

Ivan Zupan

Iskra

SOZD Iskra
Komisija za nagrajevanje
uspešnih diplomskih in magistrskih nalog

v skladu s Pravilnikom o nagradah in priznanjih Iskre objavlja razpis

nagrada za uspešne diplomske in magistrske naloge

Namen nagrajevanja

je spodbujanje povezovanja študentov z organizacijami združenega dela in seznanjanje z njihovim bodočim delom, študentom omogočiti stik z raziskovalnim delom in konkretnimi nalogami pod strokovnim vodstvom profesorja — mentorja na visokošolski organizaciji in strokovnjakom mentorjem v organizaciji združenega dela ter vzpodbujati interes za reševanje problemov, ki se pojavljajo pri delu in poslovanju v organizacijah združenega dela Iskre.

Pogoji kandidiranja

Za nagrado lahko kandidirajo redni in izredni študenti, ki so opravili diplomsko, oz. magistrsko nalogo v letu 1986, oz. do zaključka razpisnega roka. Za nagrado lahko kandidirajo le naloge, ocenjene z oceno 8, ali več točk.

Teme naloge

Naloge naj obravnavajo predvsem naslednja tematska področja:

- ekologija (2)
- program in proizvodnja (4)
- organizacija in informatika (1)
- tržništvo, oz. zunanje-trgovinska dejavnost (2)
- kadrovske-izobraževalno (1)

Naloge se ocenjujejo z vidika:

- izvirnosti in praktične uporabnosti
- koristnosti naloge za Iskra
- zamenljivosti vgrajevanja tujih materialov in opreme z domačimi

Nagrade

Podelili bomo do 10 nagrad v višini po 120.000 din.
Podelitev nagrad bo decembra 1987.

Način prijave

Kandidati za nagrade morajo poslati en izvod naloge, skupaj s prijavnico, ki jo dobijo v kadrovske službe Iskre najpozneje do 30. septembra 1987 na naslov SOZD ISKRA, DSSS, Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana, s pripisom »Za komisijo za nagrajevanje uspešnih diplomskih nalog«.

Iskra

Iskra Mikroelektronika v ustanavljanju,
Ljubljana, Stegne 15 d

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge v sektorju ekonomika in finance:

Vodja računovodske službe

Pogoja: — VS ekonomske smeri
— nad 4 leta delovnih izkušenj v računovodstvu.

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh na naslov:
ISKRA MIKROELEKTRONIKA — v ust., Ljubljana, Stegne 15 d.

Iskra

Iskra Videomatika, p. o.
Industrija televizijskih aparatov, videoakustičnih naprav in sistemov
61117 Ljubljana, p. p. 51
Cesta Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

— konstrukter orodij in priprav

Pogoja: srednja izobrazba (V.) strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj na področju konstruiranja

— mehanski tehnolog (2)

Pogoja: srednja izobrazba (V.) strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj na področju tehnologije

— kemijski tehnolog (2)

Pogoja: srednja izobrazba (V.) kemijske smeri, 2 leti delovnih izkušenj na področju industrijske tehnologije

— vodja vzdrževanja zgradb

Pogoja: srednja izobrazba (V.) gradbene, ali lesne smeri, 4 leta delovnih izkušenj

— nabavni referent

Pogoja: srednja izobrazba (V.) elektro smeri (šibki tok), 2 leti delovnih izkušenj, vozniki izpit B kategorije

— operativni tehnik

Pogoja: srednja izobrazba (V.) elektro smeri (šibki tok), 2 leti delovnih izkušenj

— vzdrževalec elektronike

Pogoja: srednja izobrazba (V.) elektro smeri (šibki tok), 2 leti delovnih izkušenj

— ročni orodjar (specialist za plastiko) (3)

Pogoja: ročni orodjar (IV.), 4 leta delovnih izkušenj

— univerzalni brusilec

Pogoja: brusilec (IV.) 4 leta delovnih izkušenj

— rezkalec

Pogoja: rezkalec (IV.), 4 leta delovnih izkušenj

— strojni mehanik (specialisti) (2)

Pogoja: strojni mehanik (IV.), 4 leta delovnih izkušenj

— samostojni strojni mehanik

Pogoja: strojni mehanik, 3 leta delovnih izkušenj

— strojni mehanik,

Pogoja: strojni mehanik, 2 leti delovnih izkušenj

Dodatne informacije dobite po telefonu 061-50-968. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite kadrovske službi DO ISKRA VIDEOMATIKA, 61117 LJUBLJANA, c. Andreja Bitenca 68 v 8 dneh po objavi. Kandidati bodo pisмено obveščeni najpozneje v 30 dneh od izteka roka, določenega za prijavo.

Prava miselnost vseh zaposlenih bo temelj nadaljnjih tehnoloških preskokov

Odločitev o ohranitvi in nadaljnji širitvi proizvodnje polprevodniških elementov pred 10 leti je bila pravilna, so ugotavljali člani delovne skupine SOZD in DO, ko so na obisku v Trbovljah govorili o takratni krizi tovarne Polprevodniki in o današnji podobi stanja in razvoja v tej temeljni organizaciji.

Adi Peitl je udeleženem sestanka predstavil poslovanje TOZD s poudarkom na dveh vidikih: realizaciji gospodarskih ciljev in akti viranju investicije, ki je še v izvajanju.

Doseganje začrtanih kazalcev gospodarjenja v letošnjem prvem četrtletju ni bilo problematično. Izdelali so preko 250 milijonov različnih polprevodniških komponent, največji delež pri tem pa predstavlja 1 A dioda (1/90 mlo), ki so jo skoraj celotno količino prodali na tujem.

O dosledni in trajni naravnosti v izvoz govori že podatek, da 60% fizičnega obsega proizvodnje namenijo tujim tržiščem, vendar pa je delež izvoza v CP le 35%. Slabšanje kazalcev, ki kažejo kvaliteto gospodarjenja, občutijo že nekaj let, razlogov za negativne trende pa je več. Med najpomembnejše sodi predvsem status izvoznika, ki v današnjih pogojih gospodarjenja ne zagotavlja ugodnih dohodkovnih učinkov. Inflacija, ki povzroča čezmerno draženje vhodnih materialov še dodatno otežuje položaj, še posebej, ker se trudijo obd-

Obiska so se udeležili:

iz TOZD Polprevodniki: Janez Levičar — predsednik DS, Janko Deželak — predsednik OO ZS, Majda Spiler — sekretar OO ZK, Miha Žagar — vodja splošno kadrovskega področja, Olga Malgaj — vodja ekonomsko finančnega področja, Adi Peitl — direktor.
Iz DO: Zoran Polič — predsednik PO DO Elementi.
Iz SOZD: Igor Gruden — predsednik DS SOZD, Avguštin Čiuha — predsednik KOS, Miloš Kobe — v.d. član PO SOZD.

ržati cene izdelkov pod inflacijsko stopnjo. Žal so prisiljeni veliko repara materiala tudi uvažati. Iz zagat jih rešujejo kooperacijski odnosi s tujimi partnerji (Motorola, Unitra...), preko katerih si omogočajo tudi prodajo izdelkov na tujih trgih.

Osnovna filozofija, ki so jo v Polprevodnikih vzeli za svojo je ta, da iščejo rešitve svojega gospodarskega položaja predvsem v zmanjševanju stroškov in v dvigovanju kvalitete. Zato se v zadnjih letih odločajo za nove koncepte pristopa k proizvodnji in nove tehnologije. Že v letošnjem letu naj bi materialne stroške znižali za tretjino in povečali produktivnost za dvanajstkrat, kar ob enem predstavlja uresničevanje ciljev investicijskega elaborata.

Investicije, v vrednosti 4 mrd so se lotili predvsem iz dveh razlogov. Rešiti so želeli prostorsko stisko in vzpostaviti pogoje za bistvene tehnološke preskoke, ki so si jih začrtali. Ti pa zahtevajo izredno čiste klimatske razmere. Zaradi dodatnih zahtev zamujajo z dokončanjem prostorov in selitvijo procesa, to pa so difuzijski postopki in izdelava chipov.

Pospeseno se ukvarjajo tudi z robotizacijo. V kratkem naj bi zažvela montaža 1 A usmerniških mostičkov na robotih SEIKO. Skupina domačih razvojnikov se zelo uspešno spopada z nalogo, pri tem pa jim pomagajo strokovnjaki s FE. Z robotiziranjem te zahtevne operacije bodo dosegli večjo produktivnost in zmanjšanje potrebnega ročnega dela za 70%, precej pa bo izboljšala tudi kvaliteta.

V sklop tehnološkega prestrukturiranja sodijo nekatere programske novosti, ki naj bi v prihodnosti zaživele v proizvodnji. V smislu zaokrožitve programskega koncepta polprevodnikov v Iskri se obeta sodelovanje z DO Mikroelektronika. Močnostni MOS transistor izdelan v ME bi v Trbovljah zapirali v ohišja TO 220 in izdelek tudi tržili. Ta projekt pa bo predstavljal tudi osnovo za razvoj v smeri smart power in prvi korak k modularnemu združevanju vezij, tako, da bo imel kupec čimmanj težav pri nadaljnji uporabi.

Zelo obetavno področje, ki mu v prihodnosti napovedujejo bliskovito rast, pa so senzori. Strojovnjaki Polprevodnikov so v sodelovanju z inštituti že uspeli razviti monokristalno fotočelico, amorfnе sončne celice in senzore za tlak, nadaljnja usoda teh izdelkov pa je seveda odvisna od tržnega povpraševanja in uspešnega poslovanja tovarne, da bo omogočen nemoten in čimprejšen prehod iz razvoja v proizvodnjo.

Vsi ti obsežni načrti pa bodo zahtevali predvsem korenite spremembe v mišljenju in pristope k modernemu načinu proizvodnje, o čemer pa v Trbovljah že konkretno razmišljajo. Med prvimi v Iskri so uvedli sistem IS 9000 in ga poskušajo tudi redno vzdrževati, kljub temu, da se kupci zaenkrat še niso pripravljeni vključevati v ta koncept. Zavedajo se namreč, da cena izdelka ni najbolj pomembna, veliko več je odvisno od kvalitete in storitev. Zato se poskušajo prilagoditi najzahtevnejšim ku-

pecem in nekatere izdelke že zigosajo z datumsko kodo, kar naj bi sčasoma postalo obče pravilo za celoten proizvodni spekter.

Prav tako se kolektiv Polprevodnikov uvršča med pionirje v uvajanju krožkov kakovosti v Sloveniji. Uspeli so dokazati, da take oblike spodbujanja inovativnosti lahko učinkovito živijo tudi v naših razmerah. Glavni smoter njihovega delovanja pa je v vzgoji delavcev, v pridobivanju zavesti o pomenu posameznih operacij za celoten proizvodni proces. Ob tem pa se porajajo drobne izboljšave in predlogi. Spodbujanje inovativne dejavnosti pa še vedno ne teče, kot bi si želeli. Glavne ovire vidijo v premalo stimulativnih pravilnikih, v degradirani lestvici nagrajevanja inovacij, zato predlagajo, da v Iskri čimprej spreminimo ustrezní samoupravni akt.

Znotraj tovarne bo potrebno več storiti na področju obravnavanja inovacijskih predlogov. V aktivnosti bi se morale vključiti vse strokovne službe, ne pa le komisija za inovacije. Še najmanj inova-

tujini, kar so osnovni pogoji za obstoj in razvoj velikih sistemov, kot nas učijo tuje izkušnje.

Beseda je tekla tudi o problemih v zvezi s trženjem. Gostitelji so imeli nemalo pripomb na način, kako se trženja lotevamo na nivoju SOZD. Iskrina nadgradnja bi morala vzpostaviti in voditi strategijo trženja za posamezna tržišča, kar bi dajalo bistveno drugačno osnovo za strateške odločitve, kot doslej, ko vsak proizvodni subjekt posamično išče rešitve. Za področje elementov je namreč izrednega pomena točen pregled nad posameznimi tržišči, prav tako pa strategija trženja predpostavlja jasno začrtano vizijo tudi takrat, ko se odloča o velikih sistemskih investicijah v SOZD.

Miloš Kobe pa je spregovoril o problematiki celotnega sistema SOZD Iskra in njegovega funkcioniranja v družbenem okolju. Iskra predstavlja posebno vrsto sestavljene organizacije, saj je zanjo značilna velika programska razvejanoost, ki največkrat otežuje enotno delovanje

cijjskih predlogov predlagajo inženirji, zato bodo z novimi modeli nagrajevanja poskušali storiti korak naprej v motiviranju za ustvarjalno in kvaliteto delo.

V zvezi s strokovnimi kadri v zadnjem času občutijo še en pereč problem — fluktuacijo, ki je predvsem posledica nizkih OD v primerjavi z okoljem v občinah (energetika) in pa ekološko neugodno okolje. Možne izhode vidijo v negovanju solidnega družbenega standarda (kadrovska stanovanja, počitniške zmogljivosti) in pa v izobraževanju ob delu ter stipendiranju.

Zoran Polič je ob izpostavljanju kadrovske problematike, ki jo občutimo v vseh TOZD, opozoril na pomanjkanje enotnega modela v SOZD, ki bi vseboval enotno planiranje kadrov, načrtovanje njihovega razvoja, kadrovske informacijske sistem in šolanje doma in v

sistema, tako navznoter kot navzven. Če hočemo resnično izkoristiti potenciala, ki jih Iskra brez dvoma ima, moramo težiti k premagovanju notranjih ovir in prodornejši nastopati v okolju. Tu lahko velike premike pričakujemo že ob močnejšem uveljavljanju tržnih zakonitosti. Delovanje Iskre v smislu uspešnih velikih sistemov pa predpostavlja uveljavljanje enotne strategije in zasnovane operative, ki bo delovala parcialno, glede na določene programske skupnosti.

Ob koncu so predstavniki SOZD ugotavljali, da 720 članski kolektiv stopa po pravi poti in s pravo filozofijo. Prestrukturiranje v višje tehnologije, vedno bolj usposobljeni kadri in kvalitetnejši izdelki zagotavljajo nemoten razvoj tovarne in ne nazadnje tudi zadovoljnega kupca. I. S.

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije n.sol.o. Izobraževalni center

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno usposabljanje po programu:

Izvajanje sistema IS 9000

v času od 8. 6. do 10. 6. 1987

Strokovno usposabljanje je skladno s programom zagotavljanja kakovosti elektronskih elementov po sistemu IS 9000 v Iskri in programom uvajanja tega sistema. Izobraževanje je namenjeno glavnim kontrolorjem in vodjem preizkusnih laboratorijev v sistemu IS 9000, delavcem v razvoju, nabavi in prodaji.

Sistem za zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov IS 9000 (skrajšano IS 9000), je sistem elektronskih elementov ocenjene kakovosti, temelji na osnovah, ki so v celoti prevzete iz ustreznih mednarodnih sistemov in pospešuje Iskrin izvoz elementov in sistemov višjega kakovostnega razreda.

Glavni kontrolor s svojimi pooblaščenimi sodelavci je organizator in nosilec sistema IS 9000 v organizaciji združenega dela, ki proizvaja elektronske elemente in mora zato obvladati vse podrobnosti sistema IS 9000. To znanje pridobi na tem seminarju.

Vsebina:

1. Osnove sistema IS 9000:
Razvoj in vzpostavitev sistema
Zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov po IS 9000
Zgradba zagotovitvenih standardov
Organizacija in funkcioniranje sistema
2. Postopki za ocenjevanje kakovosti:
Naloge proizvajalcev elementov
Kvalifikacijska odobritev elementov
Splošne zahteve za kontrolo
Kontrola kakovostne ustreznosti
Sistem spuščanja v prodajo
Overjeni zapisi o preizkusih

Vodja programa: Zoltan Zemlič, ing. Iskra IEZE, Ljubljana
Čas in kraj: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli dne 8. 6. 1987 ob 9. v Škofji Loki, v Hotelu Transturist. Zaključek seminarja predvidevamo 10. 6. 1987 ob 16.
Prijave: Prijavnice pošljite najpozneje do 29. 5. 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3 / E-11.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri vodji programa Zoltanu Zemliču, tel. št.: 061/576-231, ali v Izobraževalnem centru SOZD Iskra tel.: št. 061/222-212.

**Iz poročila
o poslovanju**

Ustvarjalna moč je porok za izpolnitev ponujenih možnosti

Na enem izmed poslovnih razgovorov v zvezi s poslovanjem 3600 članskega kolektiva Iskre Avtoelektrike Nova Gorica je član poslovodnega kolegija naše SOZD Iskra med drugim dejal: »Avtoelektrika je v tem trenutku ena izmed vodilnih delovnih organizacij v SOZD Iskra, če jo ocenjujemo skozi prizmo delovnih uspehov, skozi njene izvozne rezultate in prizadevanja, ponuditi jugoslovanskemu in zahtevnim svetovnim trgom kar največ novih in kvalitetnih izdelkov. Te uspehe skrbno varujte in jih še izboljšujte, vaše stalno vodilo naj bosta ustvarjalna moč in delo, ki naj se odražata predvsem skozi kvaliteto in skrb za izvoz, ki je najosnovnejši in najvažnejši cilj naše velike družine«.

Ali te besede glede uspehov v celoti držijo? Ali so rezultati enajstih temeljnih organizacij, kolikor jih je v Avtoelektriki res takšni, da so z njimi lahko v celoti zadovoljni. Ne! In to zato ne, ker bi bili lahko še mnogo boljši, za kar so vse možnosti in pogoji. Še vedno je v nekaterih sredinah čutiti premalo elana, premalo pripadnosti skupnosti, nekatere ključne zadeve se prepočasi odvijajo, kar je na zadnji seji predsedstva sindikata kritično in ostro poudaril tudi glavni direktor Robert Žerjal, ko je govoril o rezultatih poslovanja v letošnjih prvih treh mesecih.

Pri letošnjih rezultatih poslovanja se bomo nekoliko dlje pomudili in naj že uvodoma povemo, da je iz njih razvidna tudi gornja trditev, ki je najbolj podkrepjena s podat-

kom, da sta kar dve temeljni organizaciji poslovali z bolečimi rdečimi števkami. To sta tovarna malih zaganjalnikov Nova Gorica in tovarna vžigalnih tuljav Bovec. Tu so pripravili zavezujoč sanacijski program, ki ga bomo podrobneje predstavili prihodnjič tudi v našem glasilu in sploh obširneje spregovorili o delu in življenju bovškega kolektiva.

V prvih treh mesecih letos so v Avtoelektriki povečali proizvodnjo za 1,1% glede na enako lansko obdobje. Izmed vseh tozgov prednjačijo v tovarni specialnih električnih rotacijskih strojev, saj je bila njihova proizvodnja večja kar za 45,3% in v tovarni AET Tolmin, kjer je bila proizvodnja večja napram lani za 33,9%. Zaradi izrednih možnosti prodaje njihovega os-

novnega programa, magnetnega vžigalnika, so namreč delali skoraj vse proste sobote, v tovarni ERS pa gre povečanje proizvodnje pripisati povečanju kapacitet. V bovški Iskri je bila proizvodnja večja za 11,5%, hkrati pa se je bistveno spremenila tudi struktura proizvodnega programa. Delež vžigalnih tuljav je namreč znašal le še 38,4% vse proizvodnje, nov proizvodni program, avtomobilski rele, ki ga lani v prvem kvartalu še ni bilo, pa je letos predstavljal že 15 odstotkov vrednosti proizvodnje. Gledano v celoti pa je letos potekala njihova proizvodnja skladno z letnim programom, kar pa še vedno ne velja za suho vžigalno tuljavo, ki jo spremljajo razvojne težave in še ni v redni proizvodnji.

V tovarni žarnic Ljubljana so povečali proizvodnjo za 10,5%, v tovarni odlitkov Komen pa za 8,6%. V tej TOZD so kljub drobljenju serij in težavam zaradi neustrezne kvalitete Al zlitin dosegli kvartalni plan sto odstotno.

V tovarni generatorjev in elektro-nike se proizvodnja ni povečala v primerjavi z istim obdobjem lani. Največji izpad so imeli v proizvodnji alternatorjev AAK, kjer so naredili manj kosov, kot so zapisali v letni plan, zato so ga tudi realizirali le 16%. Kot razlog za tak izpad navajajo premajhne in neustrezne kapacitete ter pomanjkanje materiala. Zaradi ozkih grl niso dosegli tudi plana proizvodnje alternatorjev AAK, nasprotno pa so plan proizvodnje elektronike dosegli, saj niso imeli večjih težav pri nabavi materiala in priključkov. V največji TOZD, v tovarni velikih zaganjal-

nikov so plan proizvodnje dosegli v višini 25%. Ovira, da niso še več proizvedli, tiči v ozkem grlu na obdelavi pokrovov.

V tovarni malih zaganjalnikov, so naredili skoraj 14 tisoč zaganjalnikov manj, kot so načrtovali v letnem planu za to obdobje, vrednostno pa so letni plan proizvodnje dosegli 22 odstotno. Glavni razlogi, da številke proizvedenih izdelkov niso večje, so v pomanjkanju in slabi kvaliteti materiala, v okvarah strojev, ki so dotrajani in zato manj zanesljivi, v slabih orodjih, itd.

Ostane nam še tovarna delovnih sredstev, kjer je bila večina kapacitet v proizvodnji in projektivnem biroju usmerjena v izpolnjevanje naročil za projekt tovarne generatorjev in za hladno preoblikovanje novega krepilja.

V letošnjih prvih treh mesecih je v Avtoelektriki živahno delala tudi TOZD Komerciala, saj je prodala za 99% več izdelkov, kot v istem obdobju lani. Najbolj je prodaja napredovala v TOZD ERS, AET in MZ. Preko naših meja je šlo 21% vse prodaje, končni izračun pa nam pove, da razen v tolminski Iskri, kjer so realizirali že 45% letnega plana izvoza, niso nikjer druge dosegli četrtino letnega plana izvoza. Osnovni razlog za tako stanje je v nezadostni proizvodnji določenih kompletnih izdelkov in rezervnih delov, predvsem za drugo vgradnjo, delne izpade v dobavah pa so povzročile tudi reklamacije nekaterih francoskih firm. Sicer pa je na ravni delovne organizacije dosegel izvoz 22% letnega plana. Časa za doseganje boljših izvoznih rezultatov je torej še dovolj, da so vsi pogoji in možnosti, smo tudi že velikokrat omenili, le zahteve po pravočasnih dobavah, predvsem pa kvalitetnih izdelkih bo treba skrbneje izpolnjevati. Obrestovalo se bo! In še nekaj. Uvodne besede člana KPO SOZD Iskra, ki smo jih zapisali v uvodu, bodo res v celoti držale...

Marko Rakušček

Iskra

**Iskra Videomatika, p. p.
Industrija televizijskih aparatov, videoakustičnih naprav in sistemov**

61117 Ljubljana, p. p. 51
Cesta Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

— vodja operativne priprave dela

Pogoja: visoka, ali višja izobrazba (VII/1, VI/1) organizacijske, strojne, ali elektro smeri, 4 leta delovnih izkušenj,

— vodja finančne operative

Pogoja: višja, ali srednja izobrazba (VI/1, V) ekonomske smeri, 4 leta delovnih izkušenj,

— referent deviznega prometa

Pogoja: višja, ali srednja izobrazba (VI/1, V) ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih,

— izdelovalec specialne opreme

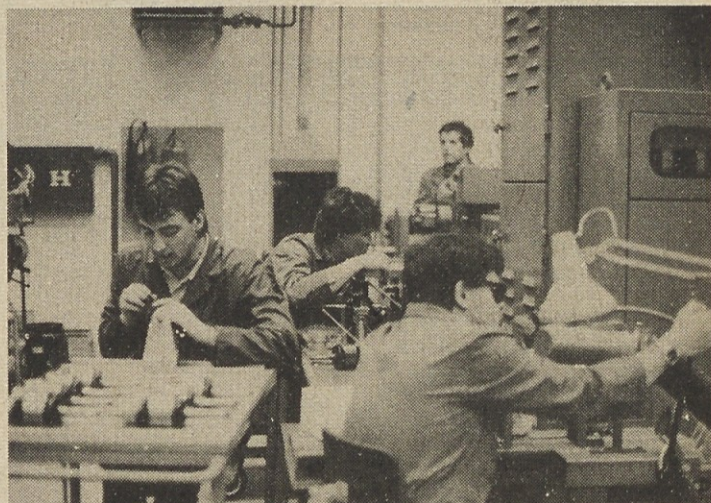
Pogoja: višja izobrazba (VI/1) elektro smeri (šibki tok), zaželeno delovne izkušnje,

— razvijalec

Pogoja: srednja izobrazba (V) strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj

Dodatne informacije dobite po telefonu: 061 50-961. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite kadrovske službi DO ISKRA VIDEOMATIKA, 61117 Ljubljana, C. Andreja Bitenca 68 v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo pisмено obvestili najpozneje v 30 dneh od izteka roka, določenega za prijavo.

Proizvodnja v tovarni električnih rotacijskih strojev, od koder je naš posnetek, je bila za 45% večja kot v istem obdobju lani

Pogoj: kakovost dela

Invest servis ima od marca novega individualnega organa — po domače direktorja. To odgovorno mesto je prevzel Štefan Volovšek, dipl. inž.

Na podlagi natečaja je bil izbran Štefan Volovšek za najustreznejšo osebnost. Nekaj podatkov iz kartotečnega lista: rojen je bil leta 1945 (torej sorazmerno mlad). Diplomiral je leta 1971 kot inženir strojništva, energetske smeri. Pri nas je od leta 1975 kot vodja službe za tehnično vzdrževanje, nazadnje vodja inženiringa. Predava kot profesor na srednji šoli za področje energetike in vzdrževanja.

To je nekaj skromnih podatkov, ki pa ne povedo vsega. Predvsem, da je zelo vsestranska in dinamična osebnost, ne pozna ošabnosti, ki smo je vajeni pri vrhu. Je izredno komunikativen, prijeten sogovornik, športnik povrh in ljubitelj resne glasbe, kar je izjemnost pri nas.

Za prvo vprašanje sem izbral temo, ki se sama vsiljuje: Katere so tiste naloge, s katerimi se utegneta najprej spoprijeti kot direktor naše organizacije?

»Notranje razmere so se bistveno spremenile glede na nove pogoje gospodarjenja in poseben položaj, ki ga ima Iskra. Naša delovna organizacija, kot organizacija skupnega pomena, je v nekem smislu odsev razmer pri gospodarjenju in življenju vseh Iskrinih organizacij. Glavne naloge, ki so vezane na notranje delo v organizaciji, bodo, žal, v nekem smislu sanacija razmer. Le-te so nastale kot posledica dokaj neuspešnega poslovanja v prvem trimesečju. Vzroki za tako poslovanje so neopracovane obveznosti Iskre iz lanskega leta in letošnjega prvega trimesečja. Zaradi tega je naša organizacija v veliki nelikvidnosti, kar povzroča kratkoročno zadolževanje pri interni banki in s tem povezane visoke obresti.«

Sodeč po poslovanju leta 1986 ne prevzimate najbolj rožnatega položaja organizacije?

»Verjetno. Invest servis ima tudi veliko neplačanih terjatev iz rednega poslovanja. Če temu prištejemo še nov obračunski sistem, so bili dani vsi pogoji za izgubo v prvem trimesečju. Ko bi nam redno plačevali, teh terjatev ne bi bilo in tudi ne izgub.

Veliko notranjih problemov je vezanih na našo notranjo organiziranost, na kadrovske problematiko in predvsem na kakovost naših storitev. Kakovost naših storitev ni dobra. Prva naloga, oz. največ energije bo treba usmeriti na izboljšanje dela. Prepričan sem, da bo kakovost pogojevala naš nadaljnji položaj v SOZD.«

Kako si konkretno zamišljate izboljšanje dela?

»Nujne bodo kadrovske spremembe, sicer ne radikalne, vendar pa take, da bodo zagotovile večjo eksperimentalnost naše delovne organizacije in kakovost naših storitev. To ni politična parola, marveč eksistenčna nujnost. Zato apeliram na delavce Invest servisa, da se z vso resnostjo in zavzetostjo lote-

vajo svojega posla.«

V čem vidite nove naloge v odnosih do drugih organizacij Iskre?

»Med prednostnimi nalogami, ki so pomembne tudi za SOZD je prav gotovo sodelovanje v izoblikovanju investicijske funkcije. Naša delovna organizacija zaključuje postopek registracije za investicijski inženiring s tem da bi prevzela navzven vse posle, ki so vezani na pripravo investicijske dokumentacije in vodenje investicij. Organizacijo za izvedbo te naloge si zamišljam po matricnem modelu. Tako naj bi sodelovali v posameznih timih za izvedbo določenih investicij najbolj ustrezni strokovnjaki, ki jih ima Iskra za določena področja. S tem naj bi naša delovna organizacija prispevala k enotnemu nastopanju SOZD proti zunanjim delovnim institucijam, ki delujejo v procesu investiranja. Sistem se bo razvil v nekaj letih, odvisen pa je od pripravljenosti delovnih organizacij Iskre. Z drugimi besedami: strokovnjake bomo razporejali bolj racionalno. Invest servis se ne bo povečal in bo predstavljal stalno jedro strokovnjakov, ki bodo delali na teh nalogah. V ta namen smo pripravili tudi samoupravni sporazum o delovanju matricne organizacije.«

Kaj nameravate spremeniti glede delovnih metod v okviru kolegialja?

»Ker pokriva naša delovna organizacija velik del tehničnega upravljanja in vzdrževanja na objektih in sploh v tovarnah ljubljanskega področja, bomo posvetili veliko skrb sodobnim metodam preventivnega vzdrževanja z uporabo računalniške opreme. Delovnim organizacijam bomo zagotovili najracionalnejšo organizacijo delovnih sredstev ob čim manjših stroških. Skupaj z ZORIN razvijamo modern, računalniško voden sistem za vzdrževanje osnovnih sredstev, ki bo v kratkem končan in dan v uporabo.«

Z ekologijo se bo treba ukvarjati mnogo bolj kot doslej. V čem so vaše naloge?

»Intenzivno smo začeli delati na problemih ekologije, zlasti tistih, ki so skupni za Iskra, v povezavi s skupnimi službami SOZD. Z institutom Jožef Stefan bomo izdelali enovit sistem za obravnavo in spremljanje ekološke problematike Iskrinih tehnologij.«

Ste strokovnjak za energetiko. Kakšne nove predloge pripravljate?

»Iskra porabi za nekatere tehnologije veliko energij vseh vrst. Z usklajenim nastopanjem do zunanjih dobaviteljev, oz. distributerjev bi lahko ta poraba bistveno padla. Optimalno bi Iskra izrabljala svoje energije z upoštevanjem konic, z manjšim zakupom novih moči in drugimi ukrepi.«

Kako si predstavljate po novem skupno urejanje zaključenih industrijskih kompleksov?

»Naša organizacija gradi skupne investicijske in infrastrukturne ob-

jekte v Stegnah, kar bo delala še naprej, vendar pod bolj trdno dogovorjenimi pogoji in ob zagotovljenemu prevzemu obveznosti, ali anuitet v vseh zainteresiranih delovnih organizacijah v Stegnah.«

Kako gledate na nove interventne zakone glede na to, da živijo nekateri delavci na robu eksistenčnega minimuma?

»Interventni zakon, ki zelo posega v gospodarjenje delovnih organizacij s tem pa tudi posredno na standard delavcev, drastično vpliva posebno na našo organizacijo. Imamo zelo heterogeno kadrovske sestavo: 3,5% delavcev z visoko izobrazbo, 2,5% z višjo, 11% s srednjo, 38% KV, ostalo, to je 45% pa ima nepopolno kvalifikacijo. Po eni strani imamo veliko inženirjev, po drugi pa veliko čistilk. Smo izjema v Iskri. Strokovnjake moramo dobro plačati, zagotoviti pa moramo eksistenčni minimum za ne-kvalificirani kader. Pri tem imamo velike težave z usklajevanjem. Iskra nas rabi, na drugi strani pa smo izpostavljeni vsem zunanjim zakonom.«

Kot organizacija skupnega pomena imate v sestavi tudi nekatere službe, ki delajo prvenstveno za organizacije v PPC. Kako se bodo

Štefan Volovšek

razvijale naprej?

»Vse te dejavnosti, kot so družbena prehrana, avtopark, mikrofilm, telex, arhiv, ekonomat in pošta s telefonsko centralo so združene v naši organizaciji in potrebne za Iskra. Razvijali jih bomo še naprej v smislu intencij organizacij Iskre.«

Na koncu čisto osebno vprašanje. Ste se ukvarjali s športom?

»Igral sem košarko. Začel sem za Ljubljano, nadaljeval pri Tivoliju in pozneje pri Olimpiji. Osvojili smo takrat državno prvenstvo pod vodstvom Borisa Kristančiča. V ekipi so igrali Daneu, Bassin, dermasti-ja, Jelnikar, Eiselt in drugi. Po dveh sezonah sem se odločil za študij strojništva in zapustil igrišče. Odlučitev je bila težka, toda pravilna. Sem ter tja še vržem žogo, zelo rad pa hodim v hribe, seveda, le če mi čas dopušča.«

Za ta razgovor se vam najlepše zahvaljujem.

Marjan Kralj

Iskra — Avtomatika Ljubljana, n. sub. o.
Ljubljana, Stegne 15 b

Komisiji za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

— za TOZD Avtomatske in varilne naprave

1. samostojni stroškovni knjigovodja

Pogoji: ekonomski tehnik s tremi leti delovnih izkušenj na enakih in podobnih delih in nalogah; uspešno opravljeno 90-dnevno poskusno delo

2. samostojni knjigovodja materiala

Pogoji: ekonomski tehnik s tremi leti delovnih izkušenj na enakih, ali podobnih delih in nalogah; uspešno opravljeno 90-dnevno poskusno delo

3. predkalkuliranje za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji: ekonomist, ali organizator dela z dvema leti delovnih izkušenj na enakih, ali podobnih delih in nalogah; uspešno opravljeno 90-dnevno poskusno delo

— za Delovno skupnost za skupne zadeve

4. samostojni finančni knjigovodja — bilancist za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Pogoji: ekonomist z enim letom delovnih izkušenj na področju knjigovodstva

Kandidati za opravljanje objavljenih del in nalog pod zaporednimi številkami 1, 2 in 3 naj pošljejo pisne prijave z opisom dosedanjega dela ter dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD AVN, Ljubljana, Stegne 13; za dela pod zaporedno številko 4 pa na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, DSSZ, Področje za kadrovske zadeve, Ljubljana, Stegne 15 b.

Rok za prijavo je osem dni od dneva objave tega oglasa. Vse prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v petnajstih dneh po sprejemu sklepov o izbiri.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik:
Rudi Jančar

Že takrat smo se zavedali prelomnih tehnoloških sprememb

Organi delavskega samoupravljanja obstajajo pri nas od leta 1955, ko smo prešli iz ustanove s samostojnim financiranjem v status podjetja.

Silna dinamika tehničnega razvoja, krajevna raztresenost naših obratov po podeželju in v Ljubljani, razbitost in pomanjkljiva zasedba uprave zaradi pretesnih prostorov — vse to je seveda moralo imeti in še vedno ima tudi svoje senčne strani. Te nam govorijo o težavah in o pestri problematiki, ki jo iz dneva v dan rešujeta predvsem delavski svet in upravni odbor podjetja.

Razen centralnega delavskega sveta imamo danes tudi obratovne delavske svete po posameznih proizvodnih enotah.

Delo organov delavskega samoupravljanja je v našem kolektivu oteženo zaradi pomanjkljive zasedbe upravnega aparata, zlasti pa ekonomsko-analitske, računovodske in planske službe, ki ne more pravočasno zbrati in obdelati podatkov, nujno potrebnih organu delavskega samoupravljanja za vodenje politike v podjetju. Da doslej nismo uspeli v celoti zasesti delovnih mest v teh službah, predvidenih po organizacijski shemi, je krivo to, ker smo najboljše kadre zaposlili neposredno v proizvodnih enotah.

Tu je iskati tudi razloge, zakaj naši rekonstrukcijski elaborati še niso izdelani, saj bi ti zahtevali v našem primeru pri tolikem številu obratov več ljudi, ki bi delali samo za to nalogo.

V teku je široka razprava o vsebini in metodi dela centralnega in obratovnih delavskih svetov. Ob tej razpravi se prepletajo razna vprašanja tarifne politike in premijskega sistema, katerih ustrezna rešitev bo v veliki meri razčistila tudi vprašanje pristojnosti centralnega in obratovnih delavskih svetov.

Ob tem problemu se srečujemo z navideznimi nasprotji med ekonomskimi koristmi podjetja kot celote in demokratičnimi oblikami samoupravljanja — navideznimi zato, ker v večini primerov ni objektivnih razlogov, pač pa imamo opraviti z večjo ali manjšo zavestjo delovnega človeka. To pa sodi v področje političnega dela, torej dela partijske organizacije, sindikalne podružnice, mladinske organizacije in političnih forumov v tistem okolju.

Centralni delavski svet rešuje po svojih komisijah ali pa neposredno mnoga vprašanja s področja standarda in odnosov v delovnem kolektivu. Na pobudo sindikalne podružnice je dodelil iz skladov podjetja znatna sredstva za ureditev počitniškega doma v Poreču z zmogljivostjo 70 postelj, planske koče na Kravcu s 16 ležišči in za 30 stanovanj, ne vštetiš blokov v Pržanu, ki so bili financirani iz centralnih skladov.

Zaradi hude stiske s prostori, zlasti v ljubljanskih obratih, nismo mogli urediti institucij, važnih za delavca, kot so obratovna ambulanta, menza s toplo hrano in ostale higiensko-tehnične mere, ki neposredno vplivajo na zdravje in boljše počutje delavca na delovnem mestu in v prostem času. V naših podeželskih obratih vladajo v tem pogledu dosti boljši pogoji.

V tem poročilu sem, žal, moral opustiti vrsto važnih področij in služb, ki neposredno zadevajo naš kolektiv (organizacija podjetja ipd.) Prav tako se nisem dotaknil obširne problematike podjetja v odnosu do drugih gospodarskih organizacij, poslovnih združenj, družbenih organizacij, zlasti komunke, kakaj gospodarska organizacija danes, ko se oblikuje komunalni sistem, ni več zgolj proizvodna organizacija, marveč tudi važen subjekt pri ustvarjanju splošnih pogojev delovnih ljudi v svoji okolici. Vse preskope so bile moje besede, ko sem navajal primere dejanskega sodelovanja z raznimi instituti, podjetji, JLA in s šolami, ki so nam v znatni meri pomagali pri doseganju naših uspehov.

Ob tem obračunu sem dolžan izreči zahvalo vsem forumom ljudske oblasti in družbenim organizacijam, pri katerih smo vselej našli obilo razumevanja in ki so nam nudili vso moralno in materialno pomoč.

Izrekam zahvalo Elektrostrojni fakulteti in Tehniški srednji šoli, našima glavnima dobaviteljema najdragocenejšega materiala v procesu družbene reprodukcije — človeka.

In naposled sem v imenu delavskega sveta, upravnega odbora in uprave pooblaščen izreči najiskrenejše čestitke vsemu kolektivu za uspehe, dosežene v prvem desetletju našega obstoja, in toplo zahvalo za požrtvovalnost, ki so jo člani kolektiva pokazali v svojem delu.

Naj živi delovni kolektiv IEV, naj živi veliki pobudnik izgradnje socializma Zveza komunistov in naj živi naš dragi tovariš Tito!

Tako je zaključil svoj govor ob desetletnici IEV naš sogovornik. In ko smo ga za konec naših razgovorov povprašali, kako gleda danes na preteklo obdobje štirih desetletij Iskre, nam je Rudi Jančar za zaključek svojega pričevanja povedal:

»Razvoj slovenske elektro in zlasti elektronske industrije je vsa leta po vojni in vse do danes potekal pod bremenom izvirnega »greha«, kakršen spremlja neplanirana, »nezakonskega« otroka.

»Nezakonskega« zato, ker se je najvišje politično vodstvo federacije leta 1945 odločilo, da naj bo nosilec radiotehnične industrije v Jugoslaviji Elektronska industrija, Niš. Temu sta se med drugim podrežali zlasti politika investiranja v proizvodne namene in delitev denarnih sredstev.

Vendar pa te politike ni bilo mogoče v celoti uveljaviti, in sicer zaradi izjemno uspešnega tehničnega kadra v Sloveniji, ki se je oblikoval in usposabljal v obdobju NOV, zlasti v okviru partizanskih radiodelavnic 99d in radijskega sektorja centralne tehnike KPS. Zvest izvirnim načelom OF o združitvi vseh strokovnih in političnih sil se je ob osvoboditvi zbral skoraj celoten kadrovskega potencial naše stroke. V kratkem obdobju nekaj let je osvojil proizvodnjo poglavitnih elektronskih sestavnih delov, naprav za profesionalne elektronske sisteme (zlasti telekomunikacij) in izdelkov za široko potrošnjo (radio in TV).

V začetku 60. let so vodilni akterji slovenske elektronske industrijske panoge in razvoja instrumentov začeli razmišljati o učinkovitejših oblikah širokega medsebojnega sodelovanja. Ustanovili so skupno iniciativno poslovno združenje Avtomatizacija, ki naj bi izdelala osnutek perspektivnega plana za razvoj elektronske panoge v naslednjem planskem obdobju. V takratnem trenutku so bili še posebej aktualni pospešena elektrifikacija proizvodnega programa Iskre, prenos njenih industrijskih proizvodnih metod in izkušenj v vse pridružene proizvodne obrate IEV, Telekomunikacij in TELE, okrepitev skupnih razvojnoraziskovalnih dejavnosti in osvajanje sodobnejših metod obdelave tujih trgov. Kako je IEV še pred združitvijo regionalno razpršil svoje takratne obrate, je znano. Znano pa je tudi, kako smo v začetku delali na Dolenjskem v raznih hlevih, iz njih pa so pozneje nastale nove in sodobne Iskrine tovarne.

Sicer pa so se strokovnjaki po svetu že takrat zavedali prelomnih tehnoloških sprememb, kakršne je nakazal fenomen polprevodnikov in drugih materialov v razvoju elektronskih elementov, radio in TV aparatov, ki so posledično povzročili nepregleden izbor profesionalnih elektronskih naprav na področjih telekomunikacij, avtomatizacije in računalništva. Koliko so bila predvidevanja uresničena, bi lahko pokazala konkretna objektivna analiza najnovejših razvojnih, organizacijskih, proizvodnih in finančnih dosežkov, analiza, ki bi jo napravila sedanja generacija vodilnih ustvarjalcev Iskre.

Nekaj podatkov o Japonski

Površina japonskih otokov je približno 380 tisoč kvadratnih kilometrov, kar pomeni, da je to površina, ki je približno za 1/3 večja od Jugoslavije. Na tej površini živi približno 120 milijonov ljudi in vsi so Japonci. To je ena izmed največjih populacij ene narodnosti v eni državi na svetu.

Če k temu dodamo, da je Japonska pretežno gorata dežela in je 80% površine gorate, potem je zelo gosto naseljena. Gore so zelo strme in zelo malo naseljene zaradi stalnih potresov in nevarnosti, da se del hriba sesuje v dolino tako, da je teh 120 milijonov prebivalcev naseljenih samo na 20% celotne Japonske površine. Tam kjer je dolina, je hiša pri hiši, prekinjena kvečjemu za majhno intenzivno obdelano površino. Največ je riževih polj. Železnice in ceste gredo praviloma po obrobju gora tako, da čim manj uničujejo ravnino in obdelovalno površino.

Druga značilnost Japonske je, da ima zelo malo naravnih bogastev. Zato mora skoraj vse surovine za svojo tehnologijo uvažati. Japonska industrija je odvisna od drugih izvorov naravnih surovin, 83% glede premoga, 100% glede nafte, skoraj 100% glede zemeljskega plina, železa, bakra itd. Ker Japonska na relativno majhni površini ne more pridelati niti dovolj hrane, je tradicionalno navezana na uvoz. Uvažati mora, tako kot smo omenili, industrijske surovine,

japonskega načina vodenja

Japonski način vodenja organizacij in posebno vodenja kakovosti je v zadnjem času predmet raziskav in razprav v svetu. Nekaj temeljev, ki vplivajo na način vodenja, bomo osvetlili v naslednjem članku.

vendar tudi hrano, v kolikor je ne pridelajo, oz. ulovijo na bližnjem Pacifiškem oceanu.

Da lahko surovine in hrano kupuje, mora prodajati proizvode, zato mora imeti dobro proizvodnjo, vendar tudi osnove, da z rezultati te proizvodnje, s svojimi proizvodi in storitvami konkurira na svetovnem tržišču in si na ta način zagotovi gospodarski razvoj.

Strategija, ki jo je imela Japonska med obema svetovnima vojnama, da s ceneno in revno kakovostjo — takrat je pomenila beseda dumping pretežno oznako za japonsko robo — konkurira na svetovnem tržišču, se je izkazala kot neustrezna. Japonci so velik del tržišč izgubili in so morali iskati druge poti. Ena izmed teh, gotovo neustrezna, je japonski militarizem, ki je na ta način dobil tudi dodatno podporo.

Naslednja značilnost je majhna in stabilna vlada. Večkrat sicer poudarjajo, da japonska ekonomija deluje po navodilih vlade, toda, če upoštevamo velikost te vlade, torej številčnost in pomembnost, vidimo, da je manjša kot v drugih deželah. Če jo primerjamo z vlada mi v zahodni Evropi in v ZDA, je japonska vlada glede izdatkov in glede vsega delovanja prav gotovo najšibkejša. Pomemben za razvoj japonskega gospodarstva je prav gotovo zasebni sektor, ki je bolj uspešen kot državni tako, da Japonci danes npr. vrsto železnic, ki niso rentabilne, prodajo, oz. prepustijo v zasebne roke in te železnice zopet poslujejo čisto normalno in z dobičkom.

Karakteristika Japonske je tudi dolga vlada liberalne demokratske stranke, ki je prišla na oblast leta 1955 in je to še danes. V primerjavi z zadanimi deželami, kjer se politična moč spreminja od stranke do stranke, je ta kontinuiranost zelo stabilna in je kot tudi gospodarska politika prispevala k uspešnosti v poslovnem svetu.

Vzgoja in izobraževanje

Japonci imajo 0,7% nepismenih, kar je prav gotovo zelo nizka številka. Odnos do šolanja je že stoletja pozitiven. Že v starih časih je bilo nekaj povsem normalnega, da so v tempeljskih šolah učili čitati, pisati in uporabo matematike. Tudi vlada in same družine (starši za otroke) še danes zelo veliko investirajo v izobrazbo. Sredstva, ki jih povpre-

čna japonska družina daje za izobraževanje svojih otrok pomenijo znaten del družinskega proračuna. Treba pa je poudariti, da je 9 let izobraževanja — Japonci to imenujejo primarno in sekundarno izobraževanje — obvezno. Vsak otrok do svojega 16. leta se obvezno šola. Vendar je odstotek tistih, ki nadaljujejo šolanje, izredno visok. Po nekaterih podatkih nadaljuje šolanje po obvezni šoli 95% vseh učencev in dobršen del teh gre tudi potem na visoke šole. Seveda pa za ta del izobraževanja morajo pokriti stroške starši.

To je nekaj podatkov, ki jih je treba upoštevati. Veliko je tudi število dnevnikov. Japonci na 1000 prebivalcev tiskajo prek 500 izvodov vseh dnevnikov, kar je približno dvakrat toliko kot v ZDA in največja številka v svetu. Na 4 osebe pride 1 televizor, kar pomeni, da ima praktično vsaka družina svoj TV sprejemnik. V velikih mestih, kot so Tokio, Osaka, Nagoja itd. imajo 6—8 različnih programov. Program teče približno od 6. zjutraj pa do polnoči. Treba je poudariti, da prav visoka raven izobraževanja in usposabljanja in uporaba teh množičnih sredstev informiranja so pripomoček glede japonskega načina vodenja. Posebno pomembne so oblike, kjer skušajo organizirati sodelovanje vseh pri vodenju in pri izvajanju nalog za vodenje. V takem okolju se je razvil japonski način vodenja. Danes ga štejemo kot enega enega najbolj dorečenih v svetu in mnogi teoretiki in praktiki — na Japonskem jih srečaš v skupinah — študirajo njihove pristope in načine. Naj se zadržim na nekaterih temeljnih načelih tega japonskega načina vodenja, za katere se mi zdi, da jih je vredno omeniti.

Prvi in najpomembnejši element japonskega vodenja je seznaniti vse ljudi v organizaciji s cilji in načinom dela in si s tem pridobiti njihovo sodelovanje v realizaciji, kar neverjetno okrepi samo organizacijo in olajša vodenje. To skupno poznavanje ciljev in pristopa ni omejeno samo na proizvodnjo ampak tudi na ostale oddelke in službe tako, da vključuje prodajo, razvoj, raziskave, tehnologijo, kadrovske službe in kakovost.

Druga značilnost je zaupanje med vodstvom in izvajalci — delavci. Industrializacija japonskega delavca temelji na japonski etiki, ki poudarja izobraževanje in pomen dela za preživetje. Japonska je rev-

na, ima veliko prebivalcev in ne more preživeti brez teh etičnih osnov. Sem štejemo tudi pomembne navade vodstva in oseba. Sindikati so organizirani po organizacijah in ne po strokah, delavci imajo doživljenjsko zaposlitev, plače, ki temeljijo praviloma na starostnem načelu in ne na akordu, ali normi in napredovanje znotraj organizacije. Japonci skoraj ne poznajo načela najemanja direktorjev od zunaj. Seveda je tudi na Japonskem nekaj organizacij in družb, kjer so ti odnosi zelo resni in se spreminjajo, vendar so zgoraj naštetje značilnosti vedno pretežne v japonski industriji.

Japonski sistem vodenja

Organizacijska struktura japonskih organizacij je videti, če jo poznamo z organizacijsko shemo, zelo podobna tistim na zahodu. Vedno večje je število organizacij, ki imajo obliko z več grupacijami, projektne time in tudi druge sistemske rešitve, ki so nastale v zahodnih deželah. Vendar pri tem se ne smemo zadovoljiti samo s površnim pregledom, ker obstajajo dejansko velike razlike v organizacijah, v organizacijskih oblikah in pri načinu, kako priti do odločitve. Naštel bom nekaj načinov, ki so pomembni:

1. pri oblikovanju in uvajanju strategije organizacija igra zelo pomembno vlogo osrednje vodstvo, kar pomeni, da je treba zelo paziti, in to zares, pri izboru srednjega vodstva, kajti v kolikor ta ne obvlada problemov, bo prišlo do napačnih strateških formulacij.

2. čeprav obstajajo opisi del in nalog in vrsta priročnikov za delo, so le-ti vedno abstraktni in so praktično neuporabni pri dejanskem sprejemanju odločitev. Zato se je izoblikoval fleksibilen način sprejemanja odločitev.

3. Zelo se poudarja prikazovanje rezultatov in informacij. Na ta način motivirajo ljudi in sprostijo ogromno psihološke energije. Usrezen rezultat ne bi bil mogoč samo pri direktnih ukazih.

4. Vodstvo in delavci niso usmerjeni samo na kratkoročne cilje delovanja, temveč predvsem na dolgoročna. Tudi poročila temeljijo na dolgoročnih podatkih in se uporabljajo za dolgoročno planiranje.

5. Zelo pomembno vlogo igra neformalni odnos med vodji. Na ta način izmenjujejo informacije in

pospešujejo sodelovanje. Vendar tega ne goji samo vodja, ampak organizacija skrbi za razvoj takšnih, neformativnih povezav med osebami. (npr. z organiziranjem skupnih izletov, večerij itd.)

6. Usmerjanje ljudi prispeva k dobremu delovanju organizacije. Npr. rotacija pri delu, ki izboljšuje informiranost, dviga medsebojne odnose in razvija cilje vodenja.

7. Pisarne in uradi v japonskih organizacijah so tako zasnovane in načrtovane, da vodja oddelka dela skupaj s podrejenimi v eni sobi. Samo vrhovno in najvišje vodstvo, osebe, kot so direktor, predsednik, namestnik predsednika, imajo svoje lastne pisarne. Pri skupnem delu v veliki pisarni ljudje lahko stalno kontaktirajo in na ta način pride do večjega prenosa informacij. Nezdovoljstva in disharmnije, ki nastajajo pri sprejemanju odločitev na ta način niso tako prisotni. Zaradi tega koristijo tudi zelo široko zasnovano izmenjavo informacij, široke razprave, preden sprejmejo odločitev. Včasih imajo tudi informacije napisane pred sprejemanjem odločitve. Odločitev se pa trdno drži.

9. Japonske organizacije so si izoblikovale različne načine dviganja znanja svojih zaposlenih, med njimi so aktivnosti v majhnih skupinah zelo razširjene in to so oblike, ki na eni strani prispevajo k izboljšanju rezultata, na drugi strani pa pripomorejo k boljšemu usposabljanju ljudi in vseh ravneh proizvodnje in organizacije.

V tem prispevku smo poskušali prikazati gospodarstvo in drugo ozadje, ki je imelo močan vpliv na oblikovanje japonskega načina vodenja. Ta način se od našega razlikuje, vendar je pri pazljivem proučevanju posameznih elementov tega sistema mogoče najti tudi marsikatero dobro napotilo za to, kaj bi bilo treba in kaj je mogoče storiti tudi v drugih okoljih in pogojih.

Poudariti moram, da sem pri proučevanju japonskega sistema vodenja naletel na veliko primerjav z drugimi načini iz drugih dežel. Japonci so vrsto na zahodu razvitih tehnologij uporabili in prilagodili za svoje delo in kadar o teh stvareh pišejo, tudi velikokrat navajajo razloge, zakaj so storili nekaj drugače. Podrobno proučevanje ob poznavanju naših pogojev dela, naših okolnih pogojev in našega načina razmišljanja omogoča kritično oceno naših dosežkov. Na ta način se lahko razširja tudi naše znanje na tem področju in omogoča iskanje novih in boljših rešitev.

Lotar Kozina

Drugi o nas

● Sarajevsko Oslobođenje je objavilo pogovor z Bojanom Bandljem, enim izmed dobitnikov prvomajskih nagrad. Bojan Bandelj je strojni inženir v Iskri v iz Železnikov, prvomajsko nagrado dela pa je dobil pred petimi leti. V pogovoru je med drugim dejal, da so se mu delo v razvoju in razmišljanja o inovacijah »zavlekla pod kožo«, zato tega posla ne more in tudi noče zapustiti. V zadnjih petih letih so v razvoj sprejeli vrsto novih, mladih strokovnjakov, ki že uspešno delajo v razvojnoraziskovalnem delu. Lepa spodbuda za nadaljnje delo je tudi priznanje »inovator leta«, ki ga je nedavno prejela razvojna skupina Iskre iz Železnikov. Bojan Bandelj je še dodal, da je njegova delovna organizacija izvozno orientirana, zato že vrsto let intenzivno vlagajo v razvoj. Sindikat bi moral v bodoče še več narediti pri razvoju množičnega inventivnega dela v smeri motiviranja posameznikov in delovnih skupin za to dejavnost.

● Več glasil je pisalo o pogovoru podpredsednika ZIS Miloša Milosavljevića z direktorji največjih kranjskih tovarn, ter predstavniki banke in občine. Tako Delo piše, da je v pogovoru sodeloval tudi Peter Kobal, direktor DO Iskra-Kibernetika. Poudaril je, da je delovna organizacija v precej manjšem položaju, saj ji kot monopolistu ZIS dovoljuje precej manjše zviševanje cen električnih števec. Za trifazni dvotarifni števec dobijo doma le 33.000 dinarjev, v ZRN pa 60.000 dinarjev. Ker je domača prodajna cena precej nižja od lastne proizvodne cene in zaradi ekonomske nespodbudne izvoza, so imeli lani pri števcih kar za dobro milijardo dinarjev izgube.

● Beograjski Privredni pregled nadaljuje s serijo prispevkov o pristnosti Iskre na raznih tržiščih. Tako poudarja, da se je Iskra uspelo plasirati tudi na tržiščih Grčije, Cipra in Malte. Na teh trgih se Iskra pojavlja predvsem s števci telefonskih impulzov, električnim ročnim orodjem, avtoelektričnimi izdelki, telefonskimi aparati, grafoskopi in števci električne energije.

● Gospodarski vestnik in nekateri drugi časopisi so objavili informacijo o obisku predsednika Gospodarske zbornice Jugoslavije Milana Pavića v izobraževalnem centru Iskre Delte v Novi Gorici. Gosta je vodstvo Iskre Delte v večurnem pogovoru seznanilo s svojimi rezultati pri uvajanju računalnikov v gospodarstvo, kakor tudi s svojim proizvodnim programom in razvojnim delom. Predsedniku GZJ so delavci Iskre Delte prikazali tudi svoje delo na področju računalniških mrež.

● Ljubljanski Dnevnik piše o novi investiciji v Iskrinem Centru za elektrooptiko. Ob sedanjem centru namreč že raste nova tovarna, ki

bo v glavnem namenjena za proizvodnjo optičnih vlaken. S 750 tisoč dolarji vredno opremo bi CEO ob koncu desetletja lahko izdelovala letno preko 3.000 kilometrov optičnih vlaken s pripadajočo elektronsko opremo. Če pa bodo lahko vložili v novo proizvodnjo še dodatnih 700 milijonov dinarjev, bi lahko naredili tudi do 20 tisoč kilometrov optičnih vlaken. Tako velika količina bi omogočila rentabilno proizvodnjo, uspešen in konkurenčen izvoz na najbolj zahtevne trge, predvsem pa razvoj domače teleinformatike. Z razvojem teleinformatike, ki temelji na optičnih vlaknih pa so odprte proizvodne možnosti tudi za druge panoge naše industrije.

● Številni časopisi so objavili Tanjugovo vest, da je SOZD Rade Končar prevzel graditev transformatorskih postaj v Turčiji, s čimer se je vključil v graditev 400-kilovoltne električne omrežja, ki sodi med največje energetske projekte v tej državi. Po zaključku pogajanj s turškim državnim elektrogospodarskim podjetjem je predsednik poslovnega odbora sozd Božidar Francić napovedal nove možnosti za sodelovanje tega sozda, Iskre, Energoinvesta in Jugoelektre s turškim gospodarstvom.

● V Narodnih novinah iz Niša je izšla celostranska reportaža o petnajstih uspešnih letih Iskrinega predstavništva v Nišu. Ob tej priložnosti je direktor niškega Iskrinega predstavništva Radoslav Kocić med drugim dejal, da njihovo petnajstletno delo ne temelji na kakšni posebni filozofiji. Geslo, ki jih je vodilo vsa ta leta, ostaja: red, delo in znanje, seveda hkrati z kar največjim spoštovanjem vsakega odjemalca. Direktor je dodal, da so še posebej ponosni na zelo vzorno sodelovanje z Elektronsko industrijo iz Niša, pa tudi z vrsto drugih organizacij.

● Tržaško Gospodarstvo je objavilo informacijo o pomembnem poslu Iskre-Rotomatike v ZDA. Ta Iskrina delovna organizacija iz Idrije bo namreč letos ameriškem podjetju Fedders dobavila približno 60 tisoč elektromotorjev za hermetične rotacijske kompresorje. Vrednost dogovora je ocenjena na približno milijon dolarjev. V zameno za elektromotorje bo ameriško podjetje Idrijski tovarni dobavljalo dele, ki so namenjeni za kompletiranje hladilnih naprav. Skupna vrednost menjave obeh partnerjev bo v naslednjih petih letih znašala 35 milijonov dolarjev. V skladu s to pogodbo pa je Iskra dobila od Feddersa tudi ekskluzivno pravico prodaje kompresorskih motorjev in hladilnih naprav te firme v Jugoslaviji, na Bližnjem vzhodu in v vzhodnoevropskih državah.

Iz tujega strokovnega tiska

Žvepleni plini nad Delfijem

Za prvo večjo investicijo v Grčiji je izbrala Sovjetska zveza prav neugoden zgodovinski kraj. V neposredni bližini Apolonovega templja v Delfiju bo zgradila do leta 1992 boksitno oplemenitilnico in se zavezala, da bo za tamkaj izdelani aluminij deset let plačevala višje cene, kot so na svetovnem tržišču. Dogovor je bil sklenjen kljub protestom evropskih ekologov. Bojijo se namreč, da bodo plini iz tovarniških dimnikov poškodovali častitljive tempeljske razvaline. Nasprotno pa trdijo investitorji in grške oblasti, da plini iz dimnikov ne bodo onesnažili okolja, saj jih bo tovarna spuščala le v dovoljenih količinah.

Hrup na delovnem mestu

Pri industrijskih delavcih, ki so na delovnih mestih redno podvrženi hrupu prek 80 dB (decibelov), se poviša sistolični in diastolični krvni pritisk. Mimo tega utrpijo kronične poškodbe na sluhu. Razmere je raziskala delovna skupina medicinske fa-

kultete univerze v Amsterdamu in objavila rezultate v časopisu International Archives of Occupational and Environmental Health.

Testirali so 257 delavcev iz šestih tovarn, ki jih redno spremlja pri delu hrup 80 dB. Pri delavcih z manj kot desetletno zaposlitveno dobo so bile povprečne vrednosti pri 128/79, pri deset do devetnajstletni zaposlenosti 131/80, z več kot dvajsetletno zaposlitvijo pa 144/86. Upoštevali so tudi naraščajoči pritisk zaradi staranja. Zdravniki poudarjajo pri tej klinični preiskavi, da do zvišanja krvnega pritiska lahko pridejo tudi drugi vplivi.

Vodne bolhe svarijo

Zahodnonemške reke so onesnažene v taki meri, da je izginilo iz njih vse živo. Zato ni nič čudnega, da se Zahodni Nemci najbolj prizadevajo za rešitev vodne flore in favne s kontrolnimi postajami. Pri tem so ugotovili zanimivost, da so vodne bolhe odlični pokazatelj onesnaženosti.

Opozorilni sistem sestoji iz steklene posode, v katero stalno črpata dve črpalki vodo iz reke, ali potoka in, ki je komaj večja od akvarija z zlatimi ribicami. Komaj milimeter velike vodne bolhe plavajo po vodi sem ter tja. Čim

obstanejo, zabeleži to računalnik, ki sproži alarm. Intenziteta plavanja bolh je torej merilo za onesnaženost vode.

Zbral, prevedel in priredil
Marjan Kralj

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

Mrzlica — Kal

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj vabi prijatelje narave na obisk Posavskih hribov v soboto 30. maja 1987.

Z vlakom se bomo peljali iz Kranja ob 5.43 do postaje Trbovlje in z lokalnim avtobusom v mesto. Od tu bomo nadaljevali peš čez Ostenik in Katarino ter v dobrih dveh urah prispeli do planinskega doma na Mrzlici (1119 m). Tu se bomo dobro podprli in spočili. S hojo bomo nadaljevali na Kal (935 m), ki tudi premore lepo planinsko kočjo, od tu pa bomo sestopili do Hrastnika, oz. njegove železniške postaje. V popoldanskih urah bomo že doma. Skupaj bo nezahtevne hoje okrog 4 ure. Vodila nas bosta Igor Kloar in Edo Erzetič. Vsak udeleženec naj kupi sam povratno vozovnico do Hrastnika, zato posebne prijave niso potrebne. Oprema udeležencev naj bo lahka planinska.

Planinski SREČNO!

Jože Mlinarič **Kostanjeviška opatija 1234—1786**

Knjiga, na katero smo Slovenci lahko ponosni.

Nov, bogat, tehten prispevek k slovenski zgodovini.

Temeljno delo, v katerem privlačno, živahno avtorjevo besedilo, oprto na dognanja zgodovinske znanosti ter reprodukcije izvirnih srednjeveških listin, številne barvne in črno-bele fotografije pa nazorni zemljevidi prepričljivo govorijo o življenju in delu belih menihov v arhitekturnem biseru pod Gorjanci.

Dragoceno delo, ki zajema več kot pol tisočletja dogajanja na celotnem slovenskem narodnem ozemlju.

Knjiga, ki je ne more pogrešati nobena slovenska knjižnica, ne javna ne zasebna.

Knjiga, ki je najprimernejše darilo prijateljem in znancem, še posebej pa slovenskim zdomcem, raztresenim po vsem svetu.

Knjiga, ki je po vsebini in opremljenosti ena izmed najbogatejših, kar jih je bilo doslej natisnjenih na Slovenskem:

750 strani nadvse zanimivega branja, 121 večbarvnih umetniških prilog na posebnem papirju, več kot 80 črno-belih umetniških in dokumentarnih fotografij, knjiga v velikem formatu 24,7 x 21 cm, vezana v celo platno, ali celo belo usnje, ali celo umetno usnje, večbarvni ščitni ovitek, 3 ločilni trakovi v barvah (belo-modro-rdeče), zaščitni karton, obsežni povzetki v angleškem, francoskem in nemškem jeziku.

Ta dragocena knjiga je natisnjena v omejeni nakladi, le v 5.000 izvodih, zato pohitite in si jo priskrbite v prednaročilu.

Prednaročniška cena knjige je 30.000 dinarjev za izvod v celim platnu, 50.000 dinarjev za izvod v celim umetnem usnju in 70.000 dinarjev za izvod v celim belem usnju. Knjigo lahko plačate tudi v treh zaporednih obrokih, računano od dneva naročila.

Prednaročila sprejema Galerija Božidar Jakac, Grajska 45, 68311 Kostanjevica na Krki. Knjigo lahko naročite tudi po telefonu: (068) 60-051, vsak dan v tednu (razen sobote in nedelje) od 6. do 14.

S knjigo **KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234 — 1786** si boste pridobili monumetalno delo trajne vrednosti, ki bo obogatilo vašo knjižnico in vaš dom, z naročilom pa boste tudi podprli dolgoletna prizadevanja za obnovo nekdanjega cistercijskega samostana, ki je neprekinjeno deloval polnih 552 let. Delo je lahko izšlo le s plemenito podporo mecenov, ki so doumeli pomen njegovega izida v taki

obliki. Izkupiček od prodaje je v celoti namenjen za obnovo samostana, v katerem so že zdaj dragocene galerijske zbirke del slovenskih umetnikov Božidaria Jakca, Franceta in Toneta Kralja, Jožeta Gorjupa, Zorana Didka in Franceta Goršeta, v njem pa so tudi knjižnica iz zapuščine Tonea Potokarja, lapidarij z najlepšimi primerki srednjeveške kapiteline plastike iz nekdanje opatijske cerkve, sloveča Pleterska zbirka starih tujih mojstrov in Vinogradniška muzejska zbirka Tehniškega muzeja Slovenije.

Pohitite s prednaročilom, da ne zamudite enkratne priložnosti, kajti pozneje bo knjiga znatno dražja!

To je knjiga, namenjena za vednim Slovincem, ponosnim na svojo bogato kulturno preteklost, na vrednote, ki segajo tudi v naš čas in bodo pričevale za namcem.

Iskra

SOZD Iskra
Izobraževalni center

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo

Pravo in mednarodno poslovanje

v času od 8. 6. do 12. 6. 1987

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju mednarodnega poslovanja pripravil program strokovnega izpopolnjevanja za delavce, ki opravljajo zahtevnejše delovne naloge v mednarodnem poslovanju Iskre. Razpisani seminar je namenjen predvsem delavcem v zunanji trgovini, ki so končali 3., 4., ali 5. Zunanjetrgovinsko šolo v Iskri.

Vsebina:

1. Pravo v funkciji ekonomije
 2. Nacionalno in mednarodno gospodarsko pravo
 3. Novosti s področja mednarodne prodaje in transportnega prava
 4. Investicijska dela v tujini
 5. Pravno varstvo v mednarodni trgovini
 6. Pravo EGS
 7. Izkušnje zunanjetrgovinske prakse Iskre
- Čas in kraj: s strokovnim izpopolnjevanjem bomo pričeli 8. 6. 1987 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofji Loki. Zaključek seminarja bo dne 12. 6. 1987 ob 18.

Vodja programa: dr. Ludvik Toplak

Prijave: prijavnice pošljite najpozneje do 31. 5. 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o organizaciji seminarja lahko dobite pri Miši Čehovin na tel.: 061/222-212.

NAROČILNICA

GALERIJI BOŽIDAR JAKAC, Grajska cesta 45, 68311 KOSTANJEVICA NA KRKI

Nepreklicno naročam(o) izvodov knjige: Jože Mlinarič, KOSTANJEVIŠKA OPATIJA 1234 — 1786

Knjigo pošljite na naslov:

(ulica oz. cesta, poštna številka, kraj)

Številka osebne izkaznice in občina, ki jo je izdala:

Zaposlen(a) v (pri)

Obvezujem(o) se, da bom(o) knjigo plačal(i) v zakonitem roku.

Kot prednaročnik bom(o) knjigo plačal(i)

a) po povzetju

b) v treh zaporednih obrokih po din od dneva naročila

c) z virmanom

(Prosimo, da ustrezno obkrožite!)

Vse morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Krškem.

Žig

Naročnikov podpis:

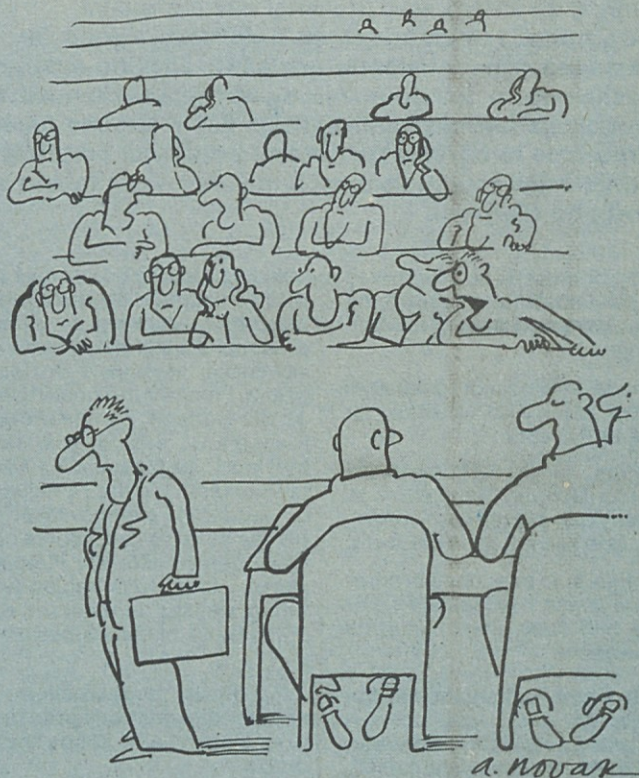
Največja tombola na Dolenjskem

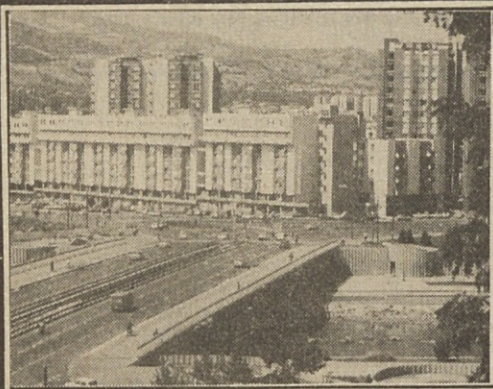
Šentjernej 24. maja

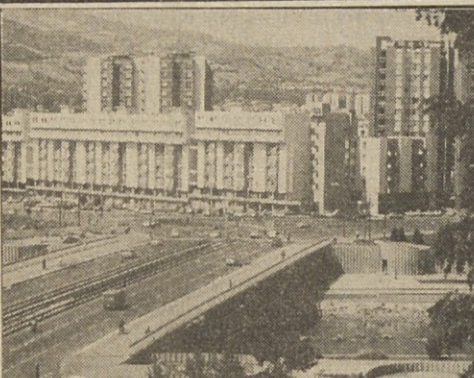
ŠENTJERNEJ — Z nekaj sreče in prisotnostjo v nedeljo, 24. maja, od 14. ure naprej na šentjernejskem hipodromu si lahko krepko olajšate življenje. Krajevna skupnost Šentjernej in tamkajšnji Klub za konjski šport organizirata namreč tega dne doslej največjo blagovno-denarno tombolo na Dolenjskem, vrednost nagrad je kar 23 milijonov dinarjev. Najsrečnejši bo gotovo tisti, komur bo sreča naklonila popolnoma novo stanovanjsko hišo Marles, nič manjše ne bo veselje onega, ki se bo od te nedelje naprej vozil v novi Renaultovi petici, novomeške IMV, s kakšnim tombolskim listkom več pa lahko celo reši vprašanje, kje bo vozilce poslej prebivalo. Med tombolskimi dobitki je namreč tudi Strešnikova garaža pa Pionirjev kamin, več praktičnih **Iskrinih** izdelkov, električnega orodja Black & Decker, pomivalno korito, Novolesa, hranilne knjižice LB, da prostalih 120 nagrad ne naštevamo.

Da nikomur to popoldne ne bo dolgčas, jamčijo poleg bogatih dobitkov še Toni Gašperič, člani ansambla Fantje iz vseh vetrov, že dopoldne pa bo na hipodromu tudi poizkušnja vin šentjernejskega okoliša. Za udeležence tombole bo organiziran prevoz z novomeške avtobusne postaje.

— Doma ima vzorno urejeno gospodinjstvo, torej nima najmanjše možnosti, da bi bil izvoljen za predsednika Komiteja za gospodarstvo.

						ISKRA	TRAKASTI ČLOVEŠKI ZAJEDA- LEC	RADIOAKT. ZLAHTNI PLIN	EDVARD GRIEG	PLAST	ČAJVCU SORODEN LEPOTNI GRM	KARENINA
						PRITOK VARDARJA						
						OBLIKA ROKAV- NEGA KROJA						
						ANTON DERMOTA		MEŠČAN: BABICA				
						STRAST		PISATELJ ZIDAR				
												AFRIŠKA PLEMEN. IN JEZIK SKUPINA
AVTOR RUDI MURN	OTOK V JADRANU	ODŽAGAN KOS DEBLA HLOD	VRSTA VRBE	PLOD	MESEC POD					LANTAN MOŠTVO (SLOV. OBLIKA)		
BRUŠENO STEKLO							VTIKLJAJ ULICA					
TEKMEC						ŽENSKO IME						
TNALO						PRIPADNIK NEMŠKEGA PLEMENA						

Mali oglas

Videorekorder znamke FISC-
HER, tip 530 z daljinskim upra-
vljanjem prodam. Telefon 065/21-
427 po 16. uri.

Na obročno odplačevanje kupim osebni avto 126 PZ, starejši letnik izdelave. Sašo Kozole, Bevke 141, 61360 Vrhnika

Zahvale

Ob boleči izgubi moje drage mame

Angele Jež

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD TSD – kontrola, oddelek galvanike, žarilnica, torval, mala strugarna, polirnica in lakirnica ERO — za izrečeno sožalja, za podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

hči Francka Pintar z družino

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Jelencov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica. — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Iskra